

Pressemelding, publisert 18.01.2008

Nr.: 4

Ny kunnskap om brukerne og hjelpebehov i omsorgstjenesten

I dag publiseres for første gang tall fra IPLOS (Individbasert pleie- og omsorgsstatistikk). Tallene gir kunnskap om hjelpebehovet til mottakere av kommunale omsorgstjenester og kommunenes dimensjonering av tjenestene. - Det er svært gledelig at vi nå får mer kunnskap om omsorgstjenestene. Statistikken gir et godt grunnlag for å sikre tjenester med god kvalitet og god utnyttelse av ressursene i sektoren, sier helse- og omsorgsminister Sylvia Brustad.

- Med den nye IPLOS-statistikken har lokalpolitikere fått et godt grunnlag for debatt om prioriteringer, utbygging og fordeling av tjenester i befolkningen, sier Brustad.

IPLOS-statistikken viser at brukere som er svært hjelpetrengende gjennomgående får mer bistand enn de som er mindre hjelpetrengende. Dette bekreftes av tilsyn som Statens helsetilsyn har gjort de siste årene, og viser at kommunene gir et forsvarlig tjenestetilbud til de som trenger det mest.

Det er et mål at yngre brukere skal kunne bo hjemme og leve et aktivt liv med mulighet for samfunnsdeltakelse. IPLOS-statistikken bekrefter at yngre brukere med stort behov for bistand får tjenester i sitt eget hjem.

Tallene viser også at det gis mer hjemmesykepleie og praktisk bistand til brukere som bor alene, i motsetning til brukere som bor sammen med noen. Dette bekrefter at det uformelle omsorgsarbeidet fra pårørende er omfattende.

Eldre brukere får tjenester både hjemme, i omsorgsbolig og i sykehjem, men eldre med omfattende tjenestebehov får i stor grad tjenester i sykehjem. Opplysningene som er gitt gjennom IPLOS kan tyde på at når bistandsbehovet for de eldste eldre blir for omfattende, får de fleste tilbud om langtidsplass i sykehjem. Statistikken viser imidlertid at andelen svært hjelpetrengende eldre som bor hjemme, får mindre bistand i hjemmet enn yngre brukere.

- Vi må sikre eldre hjemmeboende med stort hjelpebehov får tilfredsstillende tjenester. Vi vil derfor gå nøye inn i disse tallene og finne ut mer om årsakene til forskjellene i tjenestetilbudet, sier helse- og omsorgsminister Sylvia Brustad.

Forsterket innsats i eldreomsorgen

- Statistikken viser at vi fortsatt har utfordringer. Med utgangspunkt i strategiene i Omsorgsplan 2015, vil vi bruke dette nye kunnskapsgrunnlaget til forsterket innsats i eldreomsorgen, sier Brustad.

Regjeringspartiene på Stortinget inngikk i desember en avtale med Kristelig Folkeparti og Venstre om omsorgstjenestene. Avtalen konkretiserer og forsterker regjeringens Omsorgsplan 2015 og omfatter både en mer verdig eldreomsorg, mer kompetanse, bedre dimensjonering og en aktiv omsorg.

I Omsorgsplan 2015 har regjeringen satsset på å styrke kapasitet, kompetanse og kvalitet i omsorgstjenestene. Det skal gis investeringstilskudd til 12 000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger fram til 2015. Samlet sett innebærer dette 6 milliarder kroner over statsbudsjettet de kommende år.

Regjeringen skal sikre flere årsverk med økt kompetanse. I Soria Moria erklæringen er det satt mål om 10 000 nye årsverk innen utgangen av 2009. Tall fra Statistisk Sentralbyrå viser at sektoren fikk 7800 nye årsverk i 2005 og 2006. I tillegg gir kommuneøkonomien rom for 2 000 nye årsverk til omsorg i 2008. Gjennom Kompetanseløftet 2015 skal 24 000 personer kvalifiseres, utdannes og videreutdannes.

I Demensplan 2015 har regjeringen presentert et konkret handlingsprogram for god demensomsorg knyttet til godt tilpassede botilbud, flere og bedre dagtilbud og styrket kunnskap og kompetanse.

Det skal også bli enklere for brukerne å få oversikt over sine rettigheter og kommunens plikter. En håndbok er under arbeid og skal være ferdig tidlig i 2008. Pasientombudsordningen skal utvides slik at også mottakerne av kommunale omsorgstjenester får et ombud som skal være deres talerør og som skal arbeide for deres interesser og rettssikkerhet.

Bakgrunn

Kommunenes pleie- og omsorgstjenester er viktige for befolkningens helse og livskvalitet og dessuten en formidabel sektor rent størrelsesmessig. Det ytes tjenester til om lag 210 000 personer; 40 000 i institusjon i og 170 000 i egne hjem og omsorgsboliger. Totalt utføres det i overkant av 116. 000 årsverk i sektoren og kostnadene på landsbasis ligger i overkant av 60 milliarder kroner årlig. Dette gjør sektoren til kommunens mest ressurskrevende. Behovet for god kunnskap om brukernes behov og kommunens dimensjonering av tjenestene er derfor stort.

Sektoren preges per i dag av en sterk vekst i tallet på brukere under 67 år. Den største gruppen her er mennesker med ulike somatiske lidelser. Den nest største gruppen er mennesker med psykiske lidelser. Mange mennesker i

disse to gruppene har behov for langvarige og sammensatte tjenester. Samtidig øker antallet eldre, spesielt antall gamle mennesker over 80 år. Disse har ofte gradvis økende behov for pleie- og omsorgstjenester over lengre tid.

Behandlingstiden ved sykehusene har gått ned og flere skrives ut til hjemkommunen med behov for behandling, pleie og bistand. Per i dag finnes ikke kunnskap for å kunne fastslå om det faktisk skjer en endring i oppgavefordelingen i helsetjenestene. Det er også stort behov for mer systematisk kunnskap om utfordringene for å få til bedre samhandling.

Dette innebærer at kommunene trenger kunnskap om behovene i befolkningen og utviklingen i tjenestene for å få grunnlag for lokal planlegging, ressursfordeling og dimensjonering av tjenestene.

Statlige myndigheter trenger tilsvarende kunnskap, blant annet som grunnlag for å utforme velferdspolitiske målsettinger nasjonalt og for å vurdere kommuneøkonomien og overføringer til kommunene.

[Mer informasjon fra Sosial- og helsedirektoratet](#)

[Mer informasjon fra SSB](#)